

Posudek bakalářské práce Anny Šimerkové

Mimoškolní mediální zkušenost jako prostředek osvojování cizího jazyka v mladším školním věku

1. Koncepce práce

Anna Šimerková předkládá ve své bakalářské práci případovou studii mediálního života jedenáctiletého chlapce a na klíčové mediální aktivity (sledování platform YouTube a TikTok, hraní počítačových her, aj.) nahlíží hlediskem autonomního osvojování angličtiny. Práce tedy pojednává o velmi aktuálním tématu. Autorka studii prezentuje jako participativní, vytvořila arch pro deníkové záznamy o daných aktivitách, které dítě po dobu jednoho týdne samo vyplňovalo. Deníkovou fázi doplnila o úvodní rozhovor s rodičem, zúčastněné pozorování a rozhovor s účastníkem. Tato další práce s účastníkem už méně odpovídá zásadám participativního přístupu, detailně popsáním v teoretické části. Provázání teoretické a výzkumné části je tu obecně dosti volné.

Práce má mnohé přednosti, v teoretické části je například nápaditě propojen primární a aplikovaný výzkum, záznamový arch tvoří solidní základ pro další výzkum na dané téma, autorka je upřímná v reflexi nad úskalími zvolených postupů a v daném žánru funkčně a čtivě popisuje svou vlastní progresi v práci s daty.

V jiných ohledech je však práce zdrojem, respektive projevem určitého zmatení. Ze „Závěru“ se například zdá, že autorka směšuje pojmy výzkumných a tazatelských otázek, přičemž výzkumné otázky, které jsou vyjmenovány v „Úvodu“, zase nejednoznačně souvisejí se zvolenými postupy. V popisu práce s kvalitativními daty z rozhovorů autorka uvádí metodu otevřeného kódování, rozhovory však spíše převypravuje, než aby dokumentovala systém kódů. Podobných nesouladů je v práci mnoho (viz též 2. Metodologie níže).

Hodnocení: C

2. Metodologie

Vytvořený záznamový arch se zakládá na studii Hannibal Jensen (2017), což je vynikající, byť bohužel chybí bližší informace o tom, o jak těsnou nebo volnou inspiraci šlo. Zásadním metodologickým problémem práce je pak forma navazujícího rozhovoru s dítětem, která

nerespektuje deklarovanou představu demokratizujícího výzkumu. Staví dítě do pozice, v níž je (minimálně zdánlivě) spíše posuzována spolehlivost jeho záznamů, než aby nad situací mělo kontrolu a poskytovalo z vlastní vůle hlubší kvalitativní svědectví o tom, jak anglický prvek v médiích subjektivně zakouší (viz odkaz na „mediální zkušenost“ v názvu práce). Při rozhovoru byli navíc „k dispozici“ (s. 24) i rodiče dítěte, kteří informace korigovali; pokud o tom dítě vědělo, pravděpodobně to narušilo jeho důvěru. Následkem těchto a podobných rozhodnutí autorka došla vesměs k závěrům, jejichž výpovědní hodnotu je sama nucena opakovaně zpochybňovat, někdy možná až zbytečně kategoricky („Veškeré výsledky vycházející z této studie jsou tak subjektivní...“, s. 37), jindy naopak zcela konstruktivně (návrhy na zlepšení archu, s. 38-39). O participantovi je v textu práce poskytnuto zbytečně mnoho osobních údajů na úkor anonymity (s. 23), anonymita je pak zcela nepřipustně narušena tím, že autorka do příloh zařadila vyplněný, nikoliv prázdný arch informovaného souhlasu (Příloha 1).

Hodnocení: D

3. Práce s odbornou literaturou

Práce s odbornou literaturou je v teoretické části obratná, autorka projevuje schopnost syntetizovat a orientovat čtenáře v pojmech a v přínosech jednotlivých autorů. Cizí a vlastní formulace jsou řádně oddělovány. Úvodní teorie však příliš neproniká do praxe nebo závěrů. Odborná literatura, která se vyskytuje v závěrečných částech, je jen metodologické povahy. U tohoto typu literatury napříč celou prací dochází k výše zmiňovanému jevu, kdy autorka deklarované postupy ve skutečnosti do práce neintegruje (viz „Koncepte práce“). Místy jsou komolena jména autorů, včetně těch klíčových (např. Sunquist namísto Sundquist, s. 10; Jaquez namísto Jacquez, s. 14, zde navíc dochází k záměně genderu).

Hodnocení: B

4. Formální úroveň práce

Práce má přiměřený rozsah a je napsána konzistentním stylem. Funkčně zapojuje grafické prvky. I s úseky náročnými na přehlednost (např. narativní podání etnografické části) si autorka poradila dobře z hlediska typografie. Není ale srozumitelné, proč je „Úvod“ napsán v budoucím čase, a v práci se relativně zhusta vyskytují gramatické chyby a/nebo neobratné

formulace (např. „Poslední otázkou, na niž tato práce hledala odpověď, bylo jakým způsobem a zda vůbec se vzájemně ovlivňují přístup k angličtině ve škole a vztah dítěte k angličtině mimo školu.“, s. 17; „pokladené otázky“, s. 33).

Hodnocení: B-C

5. Celkové hodnocení

Práce se věnuje velmi aktuálnímu tématu, k němuž si autorka nastudovala vhodné zdroje a provedla samostatný výzkum. Je kompletní a efektivně zkomponovaná, splňuje tak požadavky na bakalářskou práci. S ohledem na nedostatky především v oblasti metodologie a celkové koncepce navrhuji známku „dobře“.

6. Závěrečné otázky

K obhajobě mám tento podnět:

Vzhledem ke zjištění o tom, jak na účastníka působí, respektive nepůsobí jeho oblíbená videa na YouTube, prosím zkuste navrhnout způsoby, jakými lze tento mediální obsah zapojit do školní výuky češtiny.

V Praze dne 24. května 2023

Dr. Anežka Kuzmičová

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

FF UK